PLESS

Zda-li ta listina byla tenkrát pravá, či podvržená,
že osada Plessov nad řekou Medhuy
s maltézskými rytíři a Přemyslem Otakarem byla vyměněna,
ať už jen historici tu nitku sami sledují.

Pro nás už je ta minulost skoro nedohledná.
Nemáme již prameny, kde studovat můžeme víc.
Možná bychom zjistili, že tvrze byly dvě, ne jen jedna,
a páni byli bratři ze Sloupna a později z Heřmanic.

Jak tehdy zapsal arcibiskup Arnošt z Pardubic,
ta osada Ples měla tvrz, chrám a plebána - faráře.
Tvrz kamenná a dvaadvacet chalup, ne však víc.
A to snad stačí pro nás, pro laické čtenáře.

V jednom je ve shodě společnost učená.
Pánům, jimž patřily Semonice, Sloupno i Heřmanice,
znakem byla v červeném poli rukavice železná.
V červeném poli brněná plechovnice.

Že páni z Plesu Žižkovými přáteli měli být,
když Ples ponechal a jen Jaroměř vypálil?
Nevěřte tomu, nenechte se jen tak ošálit.
To může potvrdit, či vyvrátit jen ten, kdo tam tenkrát byl.

Čtyři sta padesát a k tomu ještě dva svobodní páni
stížný list proti upálení mistra Jana podali.
Všichni jednotně a všichni svými pečetěmi podepsáni.
Pečetě pánů z Plesu, ty byste však marně hledali.

Ona ta každá historická událost má svoje pozadí.
My současníci jsme naprosto nic netušící.
Že někdo něco nepodepíše, tak přece hned nezradí?
Proč ty podpisy chybí? Aby historie byla více vzrušující!

Pro nás je hlavní, že tvrz byla někým založena
a kola dějin pomalu se tak roztočila.
Budoucnost mnohokrát změnila pánů jména.
Neboť to přinášela doba, aniž by to sama chtěla.

NA ZÁMEČKU

Kdybychom od staré školy šli stále až ke kopečku
na Starém Plese kolem léta 1700 Páně,
došli bychom až na místo zvané „Na Zámečku".
Okolo jen samý les a nad námi sem tam kroužící káně.

Na tom kopečku kdysi zámek stával
a vedle něj barokní kaple, a nic více.
Hrabě Špork po honu tu často vysedával,
než vracel se kočárem alejí na Smiřice.

V okolí na gruntech žili majetní zemani.
Na polích dřeli od pondělí až do soboty
nevolní zemědělci, oddaní svého pána poddaní.
Byl stále čas nevolnictví, byl stále čas roboty.

Po slunce západu doma scházela se celá rodina.
Odlesky plaménků z pece létaly po stěnách jak poplašené.
Nastal čas pro vyprávění, nastala tiše „černá hodina".
Po každém příběhu, za každým stínem oči vystrašené.

A každý takový to večer, v té tajemné noční chvíli,
hlas lidský bylo slyšet od hájku znedaleka.
My dnes řekli bychom: „To snad jen sojka nebo sýček kvílí."
Oni však tehdy věřili, že je to bolestné volání od člověka.

„Hodina dochází, člověk se nenachází,"
tak ozývalo se z hájku pokaždé do noci.
Každou zprávu i neověřené pověsti doprovází.
Těm lidem asi už nebylo ve strachu žádné pomoci.

KAŠPAR

Cizí vojáci po Evropě se proháněli.
Pevnost plnila se zajatci národností různých.
Týfus a tubera před smrtí se předváděly,
kdo bude rychlejší v těch útrapách hrůzných.

Kolik nevinných poslal na onen svět
hlad, jenž do třetice byl také zdatným katem.
Zima a mráz s ním ruku v ruce „jakbysmet".
V době, kdy chléb a mouka platily se zlatem.

Už od dob Napoleona a Prušáka Viléma,
tam vzadu na hřbitově sní zajatí vojáci.
V travnatém hrobě s kovovým číslem beze jména.
Ten věčný sen, jak domů z nich každý se navrací.

„Zlatá mládež" po válkách na náměstí se bavila.
Už nepřijdou Francouzi, Italové, Turci a ani Prušáci.
Opozice o zmaru a rozkopaných ulicích křičela.
Purkmistr Traxler rozhodl o pouliční elektrifikaci.

A tisíce lidí jdou za město produkci sledovat.
Inženýr Kašpar říkal, že bude to velká podívaná.
Ptákům, jak se má létat chce v povětří ukázat.
A bude to exhibice zase dosud nevídaná.

Zvedlo se letadlo jen na metrů asi dvacet.
Pak prý pro poruchu k zemi zase klesalo.
Ubreptaní kritici začali se do města vracet.
Moc řečí okolo, a nakonec to za nic nestálo.

KATEŘINA

Šel jsem parkem až tam, kam nesly mě moje nohy.
Sedl jsem si u pomníku, v tom parnu nedá se jít dál.
Slunce zmizelo z krásné modré oblohy.
Takové dusno, toho jsem se nenadál.

Bylo tak vedro, až jsem téměř napůl klimbal.
Vše bylo okolo mě v záhonech skoro usušeno.
Otřel jsem si kapesníkem čelo a opakovaně zíval.
Asi tu usnu hned, jak si dočtu to jméno.

A pod tím jménem stručná krátká věta.
O nešťastné krásné dvacetileté dívce,
která arsenikem dobrovolně odešla z tohoto světa,
bez svého milého už žít nechtěla více.

Všude ticho a tma okolo náhle.
Nebylo vidět pode mnou ani na vysušenou zem.
S hořícími pochodněmi blíží se důstojníků průvod táhle.
Na ramenou s rakví a jdou rovnou sem.

Popošel jsem stranou, k tomu keři jsem se postavil.
On už tady hodnou chvíli někdo přede mnou stál.
Kývnutím hlavy jsem ho tiše pozdravil.
V rakouském bílém kabátci byl to starý korporál.

Nadechl jsem se, že zeptám se, jen pár vět.
On ihned na ústa ruku svou mi dal.
Potichu začal mi smutný příběh vyprávět.
Občas z té své fajfky kouř vypustil, občas zabafal.

„Letos do domu číslo čtyřicet se přistěhoval
vlašský kořenář Jan Vidoni nebo snad Mollinari.
Jako pravý Vlach pořád se vztekal a nadával.
‚Perluke, Perluke´ opakoval, tak tu přezdívku mu lidé dali.

Jeho manželky sestra, nádherná švagrová.
Mladá, líbezná a milá krasotinka.
Takové kráse žádný muž nemůže a taky neodolá.
Jmenovala se Kateřina, ale říkali jí Kátynka.

Měl jeden štěstí z těch mladých důstojnických kluků.
Taky asi Vlach, nějaký nadporučík Famagolli.
Zařazený byl dříve u Hoheneggova pluku.
Vídali jsme je, jak za ruce vodí se, jak k sobě se tulí.